

İşletme - Ders 1

Temel Ekonomik Kavramlar

1.1. İhtiyaç

- İhtiyaç, herhangi bir şeye duyulan istektir. İhtiyaç hissi tatmin edildiği zaman haz, aksi durumda ise elem duyarız.
- İhtiyaçlarımız zaman boyunca ve durumumuza bağlı olarak değişim gösterecektir. Her ne kadar ihtiyacımız ve ihtiyaç duyacağımız şeyler değişim gösterse de ihtiyaçlarımız sonsuzdur.
- İhtiyaç <> İstek

1.1.1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

1. Temel Fizyolojik İhtiyaçlar
2. Güvenlik İhtiyacı
3. Aidiyet İhtiyacı
4. Saygı Görme İhtiyacı
5. Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı

1.1.1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

1.2. Mal

- İşlenmiş veya işlenmemiş, insanların ihtiyaçlarını tatmine yarayan tüm eşyayı mal olarak tanımlıyoruz. Böyle geniş bir alanı kapsayan mal tanımını aşağıdaki gibi gruplayabiliriz;

1.2. Mal

- Kaynağına göre mallar:
  - İktisadi mallar
  - Serbest mallar
- İhtiyaca göre mallar
  - Zaruri mallar
  - Lüks mallar
  - Düşük mallar
- Amacına göre mallar
  - Tüketim mallarına
    - Dayanıklı tüketim malları
    - Dayanıksız tüketim malları
  - Yatırım malları

1.3. Hizmet

- İnsan ihtiyaçlarını karşılamaya yarayan olaylara hizmet diyoruz.
- Hizmetin özellikleri:
  - Hizmetler soyuttur, önceden inceleme ve deneme imkânı yoktur.
  - Hizmetler stoklanamaz, ambalajlanamaz ve taşınamaz. Tüketilmeyen bir hizmet zayi olmuş demektir.
  - Hizmetler üretildikleri yerde tüketilirler. Müşterinin hizmetin bulunduğu yere gelmesi gerekir.
  - Hizmetin üretimi ile tüketimi aynı zamanda olur.
  - Hizmetler üniter değildir. Hizmetin her üretiminde farklılıklar olabilir. (Aktepe, 2006)

1.4. İkame Ürünler

- Birbirinin yerine kullanılabilen ürünleri ifade etmektedir. İki ürün birbirinin doğrudan yerine geçebilecek durumda olabilir; iki farklı araba markası gibi. İki ürün ayrıca farklı yönlerden aynı ihtiyacı karşılıyor olabilir; otomobil yerine otobüs ya da taksi kullanmak gibi.

1.5. Fayda

- Malların ve hizmetlerin insan ihtiyaçlarını karşılama kapasitesine fayda denir. Her bir malın ve hizmetin faydası kişiye ve zamana göre değişim gösterecektir. Bu değişim kişilerin tüketim eğiliminde de değişime sebep olmaktadır. Bir malın ve hizmetin değeri kişiye sağladığı fayda lsnde olacaktır.

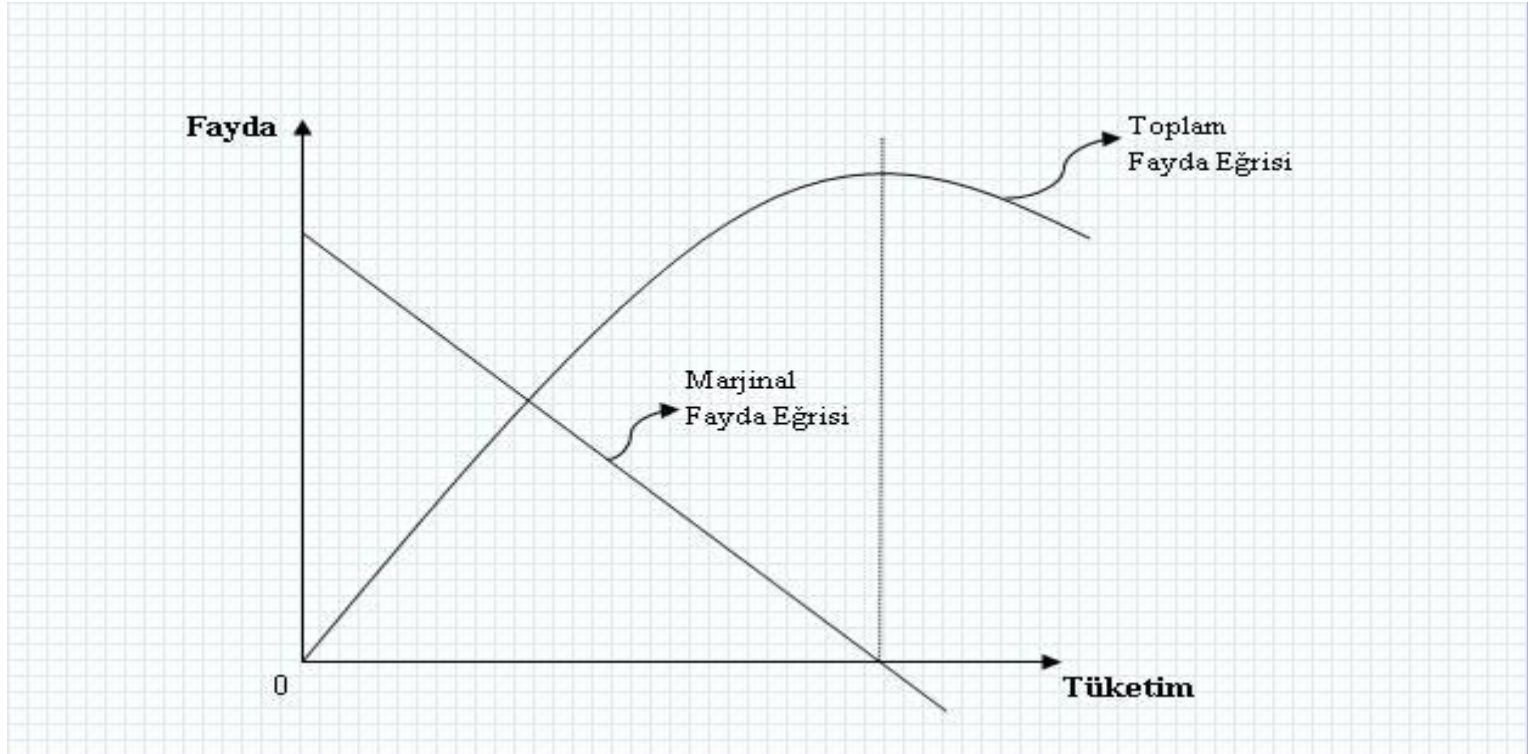
1.5.1. Toplam Fayda

- Bir kişinin belirli bir süre içerisinde veya anda faydalandığı tüm mallar ve hizmetlerin faydalarının toplamına toplam fayda diyoruz. İnsanlar aslen tüketimlerini toplam faydalarını en üst düzeye çıkaracak şekilde belirlerler.

1.5.2. Marjinal Fayda

- ✓ Bir malın veya hizmetin son biriminin sağladığı faydaya marjinal fayda denir. Buna tipik bir örnek olarak su verebiliriz. Susuz bir anınızda bir bardak su içtiğinizi düşünün sudan yüksek düzeyde haz alacağınız kesindir. Bunun ardından bir bardak daha ve bir bardak daha içseniz her bir bardağın sağladığı haz, dolayısıyla fayda, azalacaktır. Bir noktadan sonra su içmek istemeyeceğiniz kesindir. İşte bu noktada suyun marjinal faydası sıfır olmuş demektir. Her mal ve hizmet için yukarıda verdiğimiz örnek geçerlidir ve buna azalan marjinal faydalar yasası denir.

1.5.3. Toplam Fayda - Marjinal Fayda İlişkisi

1.6. Tüketim

- İnsan ihtiyaçlarının karşılanması için mal ve hizmetlerin kullanılmasına tüketim denir. Kişiler tüketimlerini ya da tüketim yapılarını belirlerken birçok etmen devreye girer. Gelir seviyesi, ihtiyaç düzeyi gibi birçok faktörü göz önüne alan tüketici doğru tüketim şeklini belirlemeye çalışır.

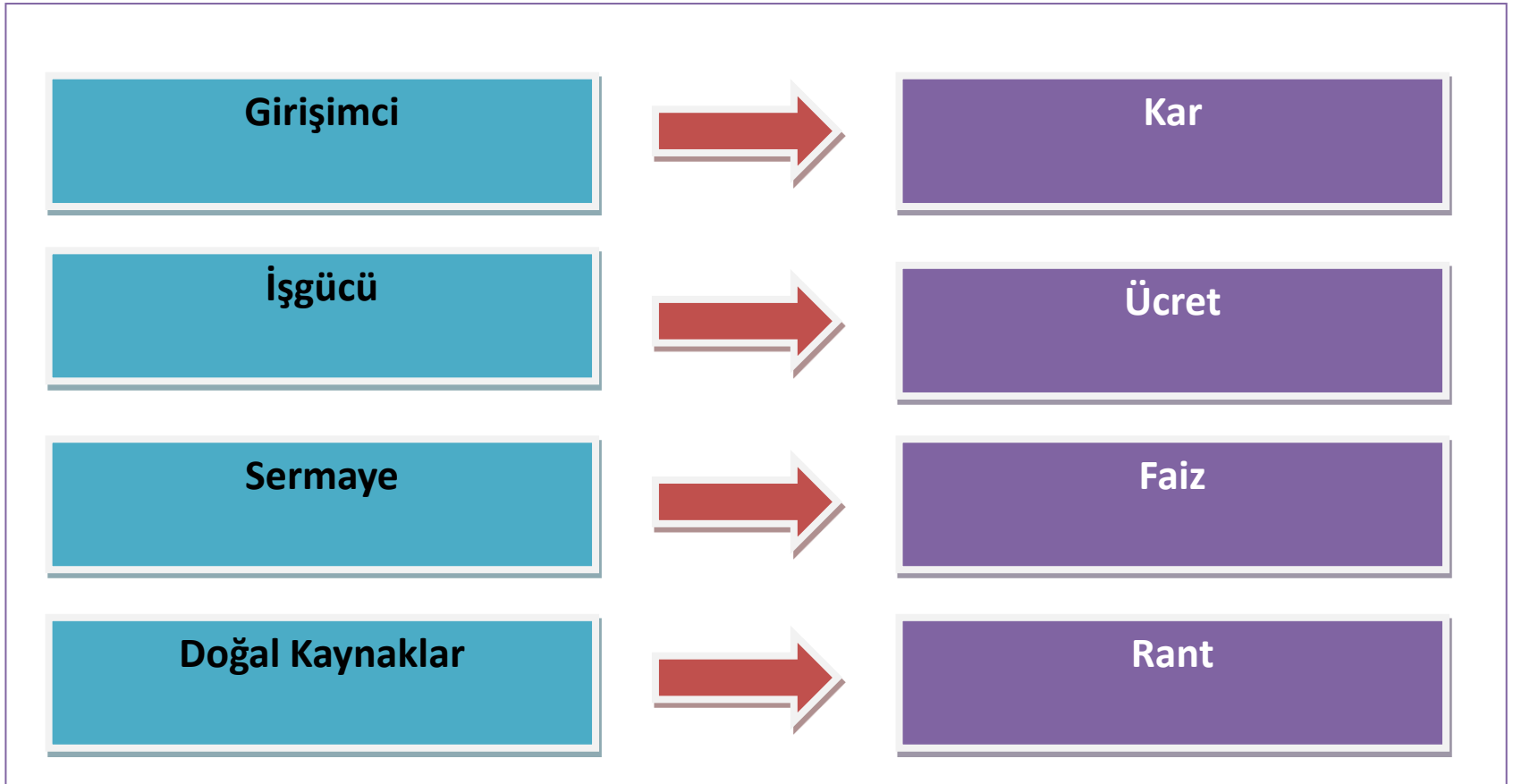
1.7. Üretim

- İnsan ihtiyaçlarını karşılayan mal ve hizmetlerin oluşturulması ve çoğaltılmasına üretim denir.

1.8. Üretim Faktörleri

- Doğal kaynaklar
- İşgücü
- Sermaye
- Girişimcilik

1.8. Üretim Faktörleri

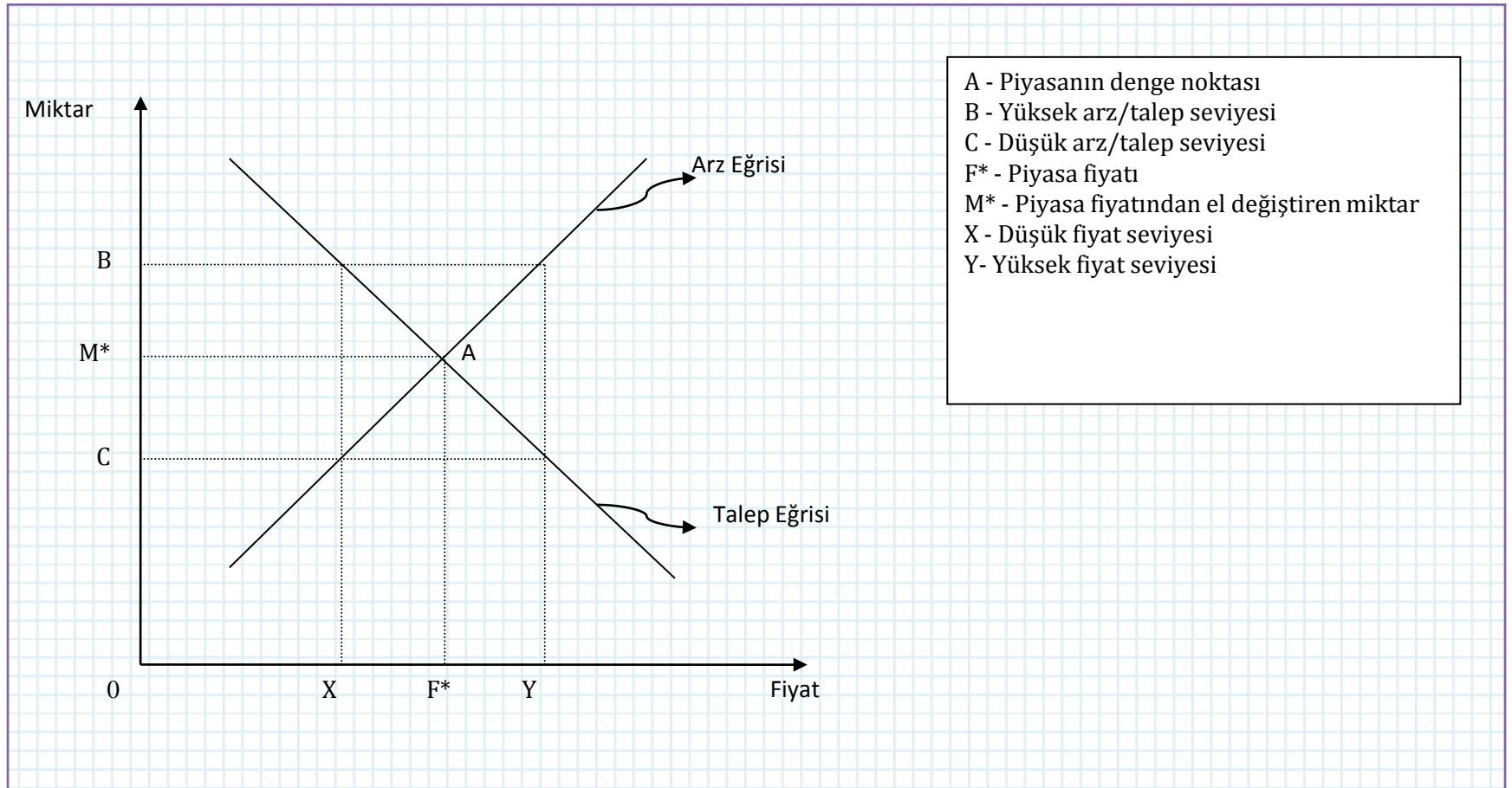
1.9. Talep

- Pazarda bulunan bir malı veya hizmeti satın alma arzusuna talep denir. Satın alma işleminin talep olarak kabul edilebilmesi için başka bir şeyden vazgeçilmesi gerekir. Modern ekonomilerde bu genelde para veya para yerine geçen bir ödeme aracı olmaktadır. Bu şekilde talep sahibi kişilerin başka bir şeyden vazgeçmek pahasına o mala veya hizmete olan arzusunu göstermiş olacaktır.

1.10. Arz

- Bir süre zarfında belirli mal veya hizmeti pazara sunma ve satma arzusuna arz denir. Arzı pazara belirli bir ihtiyacı gidermek amacıyla bir mal veya hizmeti tüketicilere ulaştırmak olarak da tanımlayabiliriz.

1.11. Piyasa Dengesi ve Piyasa Fiyatı

1.12. Gelir

- ✓ Herhangi bir ürünü (mal veya hizmet) piyasaya arz ederek talep edenlerden piyasa ederini (fiyatını) elde etmeye gelir denir. Bir başka değişle arz edenin piyasadan ürünün karşılığında fiyatı oranında elde ettiği kazançtır. Fiyat teorik olarak piyasa koşullarında belirlenmiş olacaktır, bu sebeple satılan ürün miktarıyla ürünün piyasa fiyatını çarparsak toplam geliri bulmuş oluruz.

1.13. Kar

- Elde edilen gelirden girişimcilik dışındaki üretim faktörlerinin maliyetini çıkarınca kalan miktara kar denir. Girişimciliği ayırmamızın sebebi ise diğer üretim faktörlerinin karşılığı ödendikten sonra geriye kalan miktara sahip çıkmasıdır.